

کد رهگیری ثبت پروپوزال:

کد رهگیری ثبت پایان نامه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلیه امتیازهای این پایان‌نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا یا استاد راهنمای پایان‌نامه و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت. درج آدرس‌های ذیل در کلیه مقالات خارجی و داخلی مستخرج از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها الزامی می‌باشد.

....., Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

مقالات خارجی

..... گروه..... دانشکده.....، دانشگاه بوعلی سینا، همدان.

مقالات داخلی

دانشگاه گیلان
دانشکده ادبیات
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در زبان و ادبیات فارسی

عنوان:

پسامدرنیسم در آثار ابوتراب خسروی

استاد راهنما:

دکتر مهدی شریفیان

استاد مشاور:

دکتر قهرمان شیری

نگارش:

محسن لطفی عزیز

۲۵ شهریور ۱۳۹۲

تقدیم به

همه دیروزها از تو، همه امروزها با تو

همه فردای مادر تو که بالایی و والایی

تقدیم به همسرفداکارم که زندگی را برایم معنا کرد

شکر و قدردانی

بعد از حمد و سپاس خداوند بزرگ و لایزال، شایسته است دست ادب بر سینه نهاده و به پاس زحمات، راهنمایی ها و مهربانی های اساتید بزرگوار و فریخته گروه زبان و ادبیات فارسی به ویژه استاد راهنمای ارجمندم جناب آقای دکتر شریفیان که در طول نگارش پایان نامه، سختی راه را بر ما هموار نمودند و هم چنین استاد مشاور کرامتقدر، جناب آقای دکتر شیری که در سامان یافتن پژوهش، تکیه گاهی اطمینان بخش بودند، قدردانی و سپاس کزاری نمایم. همچنین از اساتید محترم، جناب آقای دکتر آهلی و سرکار خانم دکتر نظری که با روی باز، دآوری پایان نامه ام را پذیرفته و از نکات و نظرات ارزشمندشان بهره مند شدم، قدردانی می نمایم.

دانشگاه بوعلی سینا
مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی

عنوان:

پسامدرنیسم در آثار ابوتراب خسروی

نام نویسنده: محسن لطفی عزیز

نام استاد راهنما: دکتر مهدی شریفیان

نام استاد مشاور: دکتر قهرمان شیری

گروه آموزشی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

گرایش تحصیلی:

رشته تحصیلی: زبان و ادبیات تحصیلی

تعداد صفحات: ۱۵۷

تاریخ دفاع: ۱۳۹۲/۶/۲۵

تاریخ تصویب پروپوزال: ۱۳۹۱/۱۱/۲۹

چکیده:

پسامدرنیسم، اصطلاحی کلی و متکثر است که ناظر بر رخدادها و تحولات هنری، فلسفی، سیاسی و... است. تحولاتی که در سال‌های بعد از جنگ دوم بین الملل و دوران جنگ سرد شکوفا شد. اندیشمندان بزرگ این نحله‌ی هنری- فلسفی همچون فرانسوا لیوتار، برایان مک هیل، ایهاب حسن هر یک از دیدگاه‌های متفاوت، نظریه‌هایی متنوع در باب ماهیت پست مدرنیسم و رابطه آن جامعه انسانی بیان کرده‌اند. این پدیده نوظهور در ادبیات جهان نیز ردپای عمیقی برجای گذاشته است. و از آن میان تاثیر شگرفی در ژانر داستان و رمان نهاده است. در دهه‌های اخیر برخی از نویسندگان ایران نیز مبنای ساختاری و زبانی پسامدرن را در نویسندگی خود به کار بسته‌اند. کسانی چون رضا براهنی و منیرو روانی پور از پیشروان این نوع داستان پردازی، به شمار می‌آیند. ابوتراب خسروی با نگارش رمان‌های رود راوی، اسفار کاتبان و مجموعه داستان‌های دیوان سومنات و کتاب ویران، خود را در حلقه‌ی پست مدرن نویسان می‌بیند. وی در زمره‌ی نویسندگانی است که به تلفیق سبک مدرنیسم و پسامدرنیسم در داستان‌ها و رمان‌هایش پرداخته است. خسروی مؤلفه‌های پسامدرن چون: اتصال کوتاه، مرگ مؤلف، بینامتنیت، عدم قطعیت، دور باطل، بی اعتبار کردن زمان، تعدد روایت و... را در ساختار داستان‌هایش تنیده است. دیگر اینکه پسامدرنیسم ارتباط تنگاتنگی با پساساختارگرایی دارد و برون داد این ارتباط، داستان‌های زبان‌گرایی است که خسروی به خلق آن مبادرت ورزیده است. در این پژوهش، نخست به بسط و توضیح معانی متلون پسامدرنیسم و کلیات آن پرداخته، در گام پسین آثار داستانی خسروی را بررسی نموده و سپس به رصد مؤلفه‌های پسامدرن در ساختار متون داستانی وی دست یازیده‌ایم.

واژه‌های کلیدی: پسامدرنیسم، پساساختارگرایی، زبان‌گرایی، گریز از زمان، ابوتراب خسروی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: طرح پژوهشی
۳	۱-۱- مقدمه
۵	۱-۲- بیان مسئله
۶	۱-۳- سابقه و ضرورت انجام پژوهش
۸	۱-۴- اهداف پژوهش
۸	۱-۵- فرضیه های پژوهش
۹	۱-۶- روش تحقیق

فصل دوم: کلیات پژوهش

۱۳	۲-۱- درآمد
۱۵	۲-۲- معانی متکثر پسامدرنیسم
۱۶	۲-۳- تاریخچه و تعریف پسامدرنیسم
۱۸	۲-۳-۱- ویژگی های کلی پسامدرنیسم
۲۰	۲-۴- تفاوت های داستان کلاسیک و پسامدرن
۲۲	۲-۵- تفاوت های داستان نویسی مدرن و پسامدرن
۲۶	۲-۶- تفاوت فرم در داستان مدرن و پسامدرن
۲۷	۲-۷- ویژگی های ساختاری متفاوت داستان پسامدرن در قیاس با داستان مدرن
۳۵	۲-۸- شباهت های داستان مدرن و پسامدرن
۳۶	۲-۹- پسامدرنیسم در ادبیات داستانی ایران
۳۸	۲-۱۰- پساساختارگرایی و ارتباط آن با پسامدرنیسم
۴۱	۲-۱۱- مؤلفه های پسامدرنیسم در داستان نویسی
۴۱	۲-۱۱-۱- پارانویا
۴۲	۲-۱۱-۲- آشکار کردن تمهید

- ۴۳..... ۲-۱۱-۳- از هم گسیختگی
- ۴۵..... ۲-۱۱-۴- طنز
- ۴۵..... ۲-۱۱-۵- بینامتنیت
- ۴۶..... ۲-۱۱-۶- فراداستان
- ۴۷..... ۲-۱۱-۷- مرگ مؤلف
- ۴۹..... ۲-۱۱-۸- دور باطل
- ۵۰..... ۲-۱۱-۹- تعدد روایت
- ۵۱..... ۲-۱۱-۱۰- تلاش برای رهایی از زمان مادی
- ۵۲..... ۲-۱۱-۱۱- دال‌های بی‌مدلول
- ۵۵..... ۲-۱۲- زندگی، آثار و سبک نویسندگی ابوتراب خسروی

فصل سوم: تبیین پژوهش

- ۶۱..... ۳-۱- تبیین پژوهش

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل پژوهش

- ۶۵..... ۴-۱- تحلیل داستان پلکان
- ۶۶..... ۴-۱-۱- رویکرد پساساختارگرایانه
- ۶۶..... ۴-۱-۲- اتصال کوتاه
- ۶۷..... ۴-۱-۳- خودمختاری شخصیت‌ها
- ۶۸..... ۴-۱-۴- تعدد روایت و فرجام‌های چندگانه
- ۶۹..... ۴-۱-۵- عدم قطعیت
- ۷۰..... ۴-۲- تحلیل داستان حضور
- ۷۰..... ۴-۲-۱- عنصر قالب محتوایی
- ۷۱..... ۴-۲-۲- طنز (گروتسک)
- ۷۲..... ۴-۲-۳- واقعیت به منزله امر بر ساخته

- ۷۳..... ۳-۴- تحلیل داستان مرثیه‌ای برای ژاله و قاتلش
- ۷۴..... ۱-۳-۴- مرگ مؤلف
- ۷۵..... ۲-۳-۴- بی‌نظمی زمانی در روایت رویدادها
- ۷۶..... ۳-۳-۴- آشکار کردن تمهید
- ۷۸..... ۴-۴- تحلیل داستان حرکت زیبا و آسان
- ۷۹..... ۱-۴-۴- طنز
- ۸۰..... ۲-۴-۴- اتصال کوتاه
- ۸۰..... ۳-۴-۴- زنده شدن اشیاء
- ۸۱..... ۵-۴- تحلیل داستان تربیع پیکر
- ۸۲..... ۱-۵-۴- تغییرات راوی و زاویه دید
- ۸۳..... ۲-۵-۴- تناقض و عدم قطعیت
- ۸۴..... ۳-۵-۴- آشکار کردن تمهید
- ۸۵..... ۶-۴- تحلیل داستان ردپای مردکهربایی
- ۸۵..... ۱-۶-۴- بینامتنیت
- ۸۷..... ۲-۶-۴- هویت زدایی شخصیت‌ها
- ۸۸..... ۷-۴- تحلیل رمان اسفار کاتبان
- ۹۱..... ۱-۷-۴- فراتاریخ
- ۹۴..... ۲-۷-۴- بینامتنیت
- ۹۴..... ۳-۷-۴- یگانگی شخصیت‌ها
- ۹۶..... ۴-۷-۴- کارناوالیسم (پارودی)
- ۹۸..... ۵-۷-۴- اتصال کوتاه
- ۹۸..... ۶-۷-۴- شیفته‌گونگی یا نشانه‌های پارانویا
- ۱۰۱..... ۷-۷-۴- عدم قطعیت
- ۱۰۳..... ۸-۴- تحلیل داستان رؤیا یا کابوس
- ۱۰۳..... ۱-۸-۴- وجودشناسی پسامدرن
- ۱۱۸..... ۹-۴- تحلیل داستان تفریق خاک

- ۱۲۱-۹-۴ عبور از مرزهای ممنوعه ۱۲۱
- ۱۲۳-۹-۴ فرجام های چندگانه ۱۲۳
- ۱۲۵-۹-۳ بینامتنیت ۱۲۵
- ۱۲۸-۱۰-۴ تحلیل داستان ویران ۱۲۸
- ۱۲۸-۱۰-۱ عشق نویسنده به شخصیت داستانی ۱۲۸
- ۱۳۲-۱۰-۲ فراداستان ۱۳۲
- ۱۳۳-۱۰-۳ تعدد روایت و عدم قطعیت ۱۳۳
- ۱۳۶-۱۰-۴ نداشتن پیرنگ ۱۳۶
- ۱۳۸-۱۰-۵ هرمافرودیت ۱۳۸
- ۱۴۰-۱۰-۶ اغتشاش و عدم انسجام در داستان ۱۴۰
- ۱۴۱-۱۰-۷ رویکرد پساساختارگرایانه ۱۴۱

فصل پنجم: استنباط و نتیجه گیری

- ۱۴۷-۵-۱ مبانی فکری و اندیشه‌های برجسته در داستان‌های خسروی ۱۴۷
- ۱۵۰-۵-۲ ویژگی‌های زبانی در داستان نویسی خسروی ۱۵۰
- ۱۵۲-۵-۳ پیشنهادها ۱۵۲
- ۱۵۵- منابع ۱۵۵

فصل اول

طرح پژوهشی

نهضت فکری پسامدرن در قرن بیستم بر اثر بحران ناشی از جنگ جهانی دوم شکل گرفت این نهضت در همه‌ی عرصه‌ها از اجتماعی و سیاسی گرفته تا مباحث ادبی و هنری، آثار غیر قابل انکاری داشته و بر بسیاری از هنرها چون سینما، تئاتر، معماری، موسیقی، عکاسی، نقاشی و... تأثیر گذار بوده است. در این میان ادبیات نیز به سبب ماهیت تغییرپذیر خود تحت تأثیر مکتب پسامدرنیسم قرار گرفته و بسیاری از مبانی و مؤلفه‌های آن را در خود بازتاب داده است.

رویکرد پسامدرن در عرصه‌ی داستان و رمان نویسی بیش از جوانب و حوزه‌های دیگر ادبیات مؤثر بوده و بسیاری از نویسندگان از تکنیک‌های برخاسته از این جریان، در خلق آثار خود سود برده‌اند. «از آن جا که داستان و رمان پیوندی اندام‌وار و ناگسستگی با ساختار اجتماعی، فرهنگ، دین و سیاست هر دوره دارد. نسبت به سایر انواع ادبی بیشتر تحت تأثیر مکاتب جدید قرار می‌گیرد. داستان پسامدرن را می‌توان به نوعی نشأت گرفته از تناقض، نابسامانی، سردرگمی، بحران، نیهیلیسم و بدبینی در بافت جامعه‌ی غربی دانست» (نیکویخت، رامین نیا: ۱۳۸۴: ۱۶۵)

رمان‌نویس پسامدرن نسبت به زندگی و هستی برخورد سطحی ندارد و معتقد است که نمی‌توان با تکنیک‌های سنتی داستان‌نویسی به پیچیدگی‌های زندگی در عصر مدرن و فرامدرن پی برد. خاستگاه پسامدرنیسم دنیای غرب بوده و شخصیت‌های بزرگ فلسفی، ادبی و هنری نظرات و اندیشه‌های گوناگون درباره ماهیت آن را ارائه داده‌اند. برجسته‌ترین شخصیت‌ها کسانی چون: ژان بودریار، فرانسوالیوتار، برایان مک هیل، بری لوئیس، دیویدلاج، ایهاب حسن و... هستند که از دیدگاه خود به بسط و بیان معانی نامحدود و پردامنه‌ی پسامدرنیسم پرداخته‌اند. ویژگی‌های بنیادی و اساسی پسامدرنیسم که خود به شاخه‌های دیگر منشعب می‌شوند عبارتند از: تلاش برای مشروعیت زدایی از علم به عنوان یک کلان روایت با این توجیه که علم نمی‌تواند سعادت بشری انسان را تضمین کند، بازگشت از مدرنیته، پیدایش عقل ناباوری و خردستیزی، چند هویتی شدن، سرکوب روایت‌ها و ایده‌های کل و فراگیر، نفی مطلق باوری و تأکید بر نسبییت باوری رویکرد به طنز و کارناوالیسم و به سخره گرفتن واقعیت‌های جهان پیرامون، گرایش به بازی‌های زبانی و رویکردهای زبان‌شناسانه

(پساساختارگرایی) در داستان، شکستن ساختار خطی متن و زمان، اعتقاد به بی‌نظمی و اغتشاش، بینامتنیت و چند صدایی.

در ایران گرایش به آفرینش رمان‌هایی با عنوان پست‌مدرن در دهه‌های اخیر تحت تأثیر نویسندگانی چون ساموئل بکت، ولادیمیر ناباکوف و... به وجود آمده است. علت اصلی این گرایش را می‌توان ناشی از «تغییرات اساسی در ساختار جامعه و فروریزی ارزش‌های سیاسی - آرمانی گذشته دانست که نویسندگان را بیش از پیش از ادبیات مرامی دور کرد و پژوهش در فرم و زبان را در دستور کار آنان قرار داد تا جای قطعیت اندیشی‌ها را شکاکیت و جستجو برای کشف بگیرد و نویسنده بتواند از طریق تجربه کردن فرم و زبان به شناخت تازه‌ای از واقعیت برسد.» (میرعابدینی، ۱۳۸۶: ۱۴۵۳)

مبانی نظری پسامدرنیسم ارتباط تنگاتنگ و ناگسستنی با جریان مدرنیسم دارد و گاه حتی متمایز نمودن آنها از یکدیگر ناممکن به نظر می‌رسد، بنابراین ناگزیریم آغاز تمایل نویسندگان ایرانی به پسامدرنیسم را در سرچشمه آن یعنی مدرنیسم جستجو کنیم. می‌توان آغاز این جریان را آنچنان که در کتاب **صدسال داستان‌نویسی در ایران** ذکر شده است، نگارش **بوف کور** هدایت در سال ۱۳۲۰ و گرد آمدن انجمن هنری **خروس جنگی** با گرایش سوررئالیسم دانست. اعضای این انجمن حسن شیروانی (نمایشنامه‌نویس)، جلیل ضیاپور (نقاش)، منوچهر شیبانی (شاعر)، غلامحسین غریب (داستان‌نویس) و هوشنگ ایرانی (شاعر و نویسنده) بودند. در سال‌های ۱۳۲۰-۱۳۳۰ متفاوت‌نویسی مورد توجه قرار می‌گیرد و نویسندگانی چون کاظم تینا و احمد شاملو آثاری با این حال و هوا خلق می‌کنند. این جریان مدرنیستی در دهه‌ی ۱۳۴۰ رشد می‌کند و **جنگ ادبی اصفهان** با کمک ابوالحسن نجفی، محمد حقوقی و هوشنگ گلشیری منتشر می‌شود. از دیگر نویسندگان مدرنیست این دوره می‌توان تقی مدرسی، بهرام صادقی، شهنوش پارسی پور، شهریار مندنی پور و... را نام برد.

پسامدرنیسم نیز در امتداد این جریان به تدریج در آثار نویسندگان ایرانی پدیدار شده است و تفکیک آن از مدرنیسم دشوار است به گونه‌ای که علی‌تسلیمی در کتاب **گزاره‌هایی در ادبیات معاصر ایران: داستان اسامی برخی نویسندگان** را، هم در بخش نویسندگان مدرنیست و هم پسامدرنیست ذکر می‌کند؛ از جمله برای مثال **منیرو روانی‌پور** را به دلیل نگارش داستان کوتاه **آبی‌ها** در فهرست نویسندگان مدرنیست

و به سبب نگارش رمان **کولی کنار آتش** در فهرست پسامدرنیست‌ها قرار می‌دهد و ابوتراب خسروی را به دلیل نگارش داستان‌های کوتاهی چون **مرثیه ای برای ژاله و قاتلش** پسامدرنیست قلمداد کرده و به علت نوشتن رمان‌هایی چون **اسفار کاتبان** و **رود راوی**، مدرنیست ذکر کرده است. (هر چند آنگونه که خواهد آمد مبانی پسامدرنیست در رمان اسفار کاتبان نمود قابل توجهی دارد)

اگر بخواهیم نگاهی گذرا به نویسندگان این عرصه‌ی هنری در ایران داشته باشیم می‌توان به نویسندگانی چون رضا براهنی اشاره کرد که با نوشتن رمان **بلند آزاده خانم** و **نویسنده‌اش** بزرگ‌ترین رمان پسامدرن ایرانی را خلق کرده است. بیژن نجدی نیز آثار داستانی قابل توجهی در این باب به قلم کشیده است. ابوتراب خسروی از نویسندگان بعد از انقلاب اسلامی است که مبانی پسامدرنیسم در آثارش جلوه یافته است وی در مجموعه داستان‌های **دیوان سومنات** و **کتاب ویران** و رمان **اسفار کاتبان** مؤلفه‌های فکری و زبانی پسامدرنیسم را در ساختار داستان‌ها جای داده است. این پژوهش به تحلیل و بررسی مؤلفه‌های پسامدرنیسم در این سه اثر خواهیم پرداخت.

۱-۲- بیان مسئله

به دنبال تحولات سیاسی، اجتماعی و تغییرنگرش فلسفی انسان در قرن بیستم، دگرگونی‌های مهمی نیز در عرصه‌ی هنر و ادبیات با عنوان مدرنیسم شکل گرفت. گسترش این تحولات بعد از دهه ۱۹۶۰ میلادی منجر به تولد و تکامل تدریجی پسامدرنیسم از درون مدرنیسم شد. رویکرد پسامدرن در عرصه رمان‌نویسی بیش از جنبه‌های دیگر ادبیات موثر بوده است. رمان پسامدرن تلفیقی نو از ویژگی‌های دیرینه و متأخر ادبیات داستانی است که با هدف دمیدن جانی تازه در کالبد این ژانر نوشته می‌شود.

رمان‌نویسان پسامدرن معتقدند که زبان نمی‌تواند همچون منعکس‌کننده شفاف واقعیت‌ها عمل کند و این دیدگاه آنان را به نوآوری در شیوه روایت سوق داد. با ورود این سبک نویسندگی به کشورمان افراد پر شماری به آن گرایش پیدا کردند که در نتیجه آن آثاری چون: «**اسفار کاتبان**» اثر ابوتراب خسروی، «**کولی کنار آتش**» اثر منیرو روانی‌پور، «**آزاده خانم** و **نویسنده‌اش**» اثر رضا براهنی از جمله رمان‌هایی هستند که با بهره‌گیری از مولفه‌های پسامدرن همچون: عدم قطعیت، فراداستان، اتصال کوتاه، پارانویا،

فراتاریخ و... خلق شده‌اند. با توجه به اینکه آثار داستانی قابل ملاحظه‌ای با طرح و مبانی پسامدرن در داستان‌نویسی فارسی پدید آمده است، بررسی، تجزیه و تحلیل این آثار از جنبه‌های متعدد تکنیک‌های زبانی، محتوایی و... اجتناب ناپذیر می‌نماید. در این پژوهش به تحلیل آثار ابوتراب خسروی در زمینه‌ی به کارگیری سبک پست‌مدرن می‌پردازیم. خسروی از نویسندگانی است که در سبک‌های مدرن و پسامدرن آثار ارزشمندی خلق کرده است. برخی از آنها عبارتند از: رمان «رود راوی»؛ در این اثر به لحاظ اهمیتی که که خسروی برای «کلمه» فائل است، سبک پسامدرنی ایجاد می‌کند که سبب شده این رمان ساختار روایتی پیچیده‌ای بیابد. خسروی آثار دیگری همچون: کتاب ویران، اسفار کاتبان و داستان‌های کوتاهی از جمله: «حضور» و «پلکان» را پدید آورده که عناصر پسامدرن در ساختار آنها به کار گرفته شده‌اند.

۱-۳- سابقه و ضرورت انجام پژوهش

۱-۳-۱- سابقه‌ی پژوهش

پیرامون داستان‌نویسی ابوتراب خسروی از جوانب متعدد پایان‌نامه‌ها و مقالاتی به رشته تحریر درآمده است. اما درباره بررسی سبک پسامدرن در نثر وی، پایان‌نامه اختصاصی با این عنوان به ثبت نرسیده است. در ذیل به چند نمونه از آثار تحقیقی نگاشته شده درباره نثر ابوتراب خسروی اشاره می‌شود.

الف: کتاب‌ها:

۱- حسینی، صالح (۱۳۸۲) کاشیگری کاخ کاتبان، نقدی بر اسفار کاتبان، تهران: نشر نیلوفر.

نویسندگان این کتاب، به تحلیل و بررسی نمادشناسی اسطوره‌ای رمان اسفار کاتبان پرداخته و چگونگی ارتباط روایت‌های چندگانه‌ی این رمان با یکدیگر را مورد پژوهش قرار داده‌اند.

۲ - مالمیر، تیمور/ اسدی، حسین. (۱۳۸۹). ابوتراب کاتب و براندازی زمان: نشر دانشگاه کردستان.

ب: پایان‌نامه:

۱- خفاف زاده اهرابی، سولماز. (۱۳۸۵). شگردهای گریز از واقعیت در رمان‌های ابوتراب خسروی،

بهرام صادقی، منیرو روانی پور و...، دانشگاه آزاد واحد تهران.

۲ - کاردانی، لیلا. (۱۳۸۹) بررسی و تحلیل شخصیت‌ها در آثار خسروی

ج: مقالات:

۱ - اسدی جوزانی، حسین. (۱۳۸۷). ژرف ساخت اسطوره‌ای رمان «رود راوی» اثر ابوتراب خسروی:

ادب پژوهی.

۲- تدینی، منصوره. (۱۳۸۶). بررسی پسامدرنیسم در دو داستان کوتاه از ابوتراب خسروی: نشریه نقد

ادبی.

۳ - نوبخت، محسن (۱۳۹۱) چندصدایی و چندشخصیتی در رمان پسامدرن ایرانی با نگاهی به رمان

اسفار کاتبان از ابوتراب خسروی: نشریه‌ی زبان شناخت.

۱-۳-۲- ضرورت انجام پژوهش

نقد ادبی جدید در سالیان اخیر جایگاه ویژه‌ای در میان پژوهشگران و منتقدان پیدا کرده است و صاحب نظران این عرصه از جوانب مختلفی چون نگرش روانشناسانه، اسطوره‌شناسی، جامعه‌شناسانه، روایت-شناسی، زبان‌شناسی و... رمان‌ها و داستان‌ها را مورد کنکاش قرار داده و با تیغ نقد به تشریح ساختار داستان‌ها از دیدگاه‌های مذکور پرداخته و به تعبیری طلا را از مس جدا کرده‌اند. در میان نحله‌های ادبی، پسامدرنیسم نیز از جایگاه ارزنده‌ای برخوردار است که تحقیقات و مقالات فاخر و ارزشمندی در این زمینه به انجام رسیده است اما پسامدرنیسم راهی نو بنیاد است که «هزار باده‌ی ناخورده در رگ تاک اوست» و این امکان برای علاقمندان همچون نگارنده وجود دارد که پای در عرصه میدان پژوهش بگذارند. از طرفی، نویسندگان بزرگ ادبیات داستانی، همچون ابری سایه بر چهره‌ی سایر قلم به داستان افکنده و در نتیجه منتقدان و دانشجویان به نقد و بررسی آثار آن بزرگان روی آورده‌اند. هر چند هنوز هم داستان‌ها و آثار کسانی چون هوشنگ گلشیری، بهرام صادقی و... زوایای نامکشوف و بدیعی دارند که پژوهشگران را به خود می‌خوانند اما تغییر ذائقه ادبی و توجه به سایر نویسندگان چون ابوتراب خسروی اجتناب ناپذیر است. نگارنده بعد از اینکه توسط دوستی با داستان‌نویسی این نویسنده آشنا شد و ارتباط سبک نوشتاری ایشان با پسامدرنیسم را دریافت، مبادرت به بررسی آثار داستانی ایشان از دیدگاه پسامدرنیسم ورزید. لازم به ذکر است که مقالاتی چند در مورد داستان‌های خسروی از دیدگاه مورد

بحث نگاشته شده است اما «جام در کنار طاق بود و حرص نوشیدن شربت تحقیق مستولی!» و زمینه‌ی پژوهش در آثار ایشان بسیار گسترده است، طرفه اینکه درباره‌ی مجموعه «کتاب ویران» پژوهشی صورت نگرفته است و اغلب داستان‌های این مجموعه ارتباط خاص و قابل تحلیل و بررسی با مبانی پسامدرنیسم دارد، که در این پژوهش در حد بضاعت و توانایی علمی نگارنده، بدان پرداخته شده است.

۴-۱- اهداف پژوهش

الف - هدف کلی

پسامدرنیسم در آثار ابوتراب خسروی

ب - اهداف جزئی

- بازشناسی و استخراج عناصر و تکنیک‌های پست‌مدرن در سبک داستان‌نویسی ابوتراب خسروی.
- تحلیل و بررسی بسامد و کیفیت به کارگیری مولفه‌ها و ویژگی‌های عناصر پسامدرنیسم در ساختار داستان‌های خسروی.
- بیان ویژگی‌ها و تحلیل ساختاری و زبانی داستان‌های این نویسنده
- تبیین و توضیح بن‌مایه‌های اصلی و اندیشه‌های مطرح در داستان‌های خسروی.

۵-۱- فرضیه‌های پژوهش

- کدام یک از تکنیک‌ها و مولفه‌های پسامدرنیسم در داستان‌نویسی خسروی به کار گرفته شده است؟
- این تکنیک‌ها تا چه حد در بازتاب دادن به واقعیت‌های موجود در جامعه ایرانی از موفقیت برخوردارند؟
- آیا مرز و محدوده‌ی مدرنیسم و پسامدرنیسم با توجه به تعاریف و مبانی و مصادیق موجود، در آثار خسروی از یکدیگر قابل تمایز است؟
- خصیصه‌های منحصر به فرد نویسنده در کاربست عناصر پسامدرنیسم در مقایسه با سایر نویسندگان هم عصر خویش کدام است؟

۱-۶- روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش کتابخانه‌ای، توصیفی نظری انجام خواهد شد. در این روش پژوهشگر ابتدا به مطالعه و فیش برداری از مطالب و مباحث پسامدرنیسم مرتبط با آثار داستانی ابوتراب خسروی پرداخته و سپس داده‌ها و یافته‌ها تجزیه و تحلیل می‌شوند و در نهایت نتیجه‌گیری انجام خواهد شد.

فصل دوم

کلیات پژوهشی